

2. DE VERHALEN VAN MIJN VROUW

Elk koppel nodigt af en toe 's avonds wel eens mensen uit. Er wordt dan eerst gebabbeld over de dagdagelijkse aangelegenheden en naarmate de ontmoeting vordert, is het handig hier en daar een anekdote in te lassen om de atmosfeer onderhoudend te houden. De anekdoten van de eigen partner heeft men natuurlijk al ontelbare malen gehoord. En hoewel er telkens wel kleine variaties in voorkomen met een beklemtoning van andere aspecten, men weet wat er gaat komen. Een ongeschreven wet in elke goede relatie bepaalt echter, dat men vol aandacht luistert net als bij de eerste keer en dat men op het einde bij de pointe van het verhaal meelacht, indien er tenminste sprake is van een pointe. Dit principe berust op wederkerigheid.

Ik zou het hier graag over de 'top tien' anekdoten van mij lieve eega hebben. Het zijn, op één na, allemaal gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan voor we elkaar leerden kennen. Van elk van die verhalen waren er getuigen die mij de feiten hebben bevestigd. Alles is dus geloofwaardig, hoewel bij vergelijking niet alle details overeenkomen. De interessantste versie ervan kwam toch steeds uit de mond van mijn vrouw. Beginnen we met die uit de kindertijd. Kris herinnerde zich er zelf niets meer van, het gaat dus louter om overlevering, dus 'van horen zeggen'. Ze moet een speels katje geweest zijn, dat er zelfs als tweejarige niet voor terugschrok volwassenen een poets te bakken.

Indertijd baatten haar ouders een grote winkel uit waar men, met uitzondering van voedsel en porselein, zowat alles kon kopen. Het was een soort kleine bazaar waar schrijfgierief, kookpotten, werkkledij, stoffen, korsetten en zo meer te koop werden aangeboden. Eigenlijk was het een groothandelszaak. De uitbaters van buurtwinkeltjes in een straal van 15 tot 20km kwamen er met bus of tram naartoe om hun bestellingen aan te passen, wanneer ze meer nodig hadden dan wat ze bij de laatste levering hadden gevraagd. Ik heb de zaak met de vele kasten en rekken langs de twee kanten van de lange kamer nog gekend, kort voor mijn schoonouders er weggegaan zijn.

Toen Kris twee jaar was, was de Tweede Wereldoorlog nog niet ten einde. Met steenkool werd er spaarzaam omgegaan en de centrale verwarming, als die er al was, werd om zuinigheidsredenen niet gebruikt. Overal stonden kolenkachels met ernaast een zwarte kolenbak. De steenkoolsoort die het langst brandde, was de kleine antracietkorrel. Ik weet van uit mijn kindertijd dat antracietkool bestond uit kleine gladde blokjes, alle diepzwart, glanzend en bijna even groot. Dat had de fantasie van het jonge meisje bevestigd. Ze nam wat grauw papier dat voorhanden was in de winkel en vormde het om tot een kegelvormig en goed gesloten puntzakje. Dit vulde ze met zorgvuldig uitgekozen antracietblokjes. Het moet op een zakje met zwarte drop geleken hebben. Hiermee stapte ze dan in

alle onschuld naar een klant toe die op dat ogenblik met haar bestelling in de weer was. Zoals een engeltje het zou doen, vroeg ze: ‘Een dropje, mevrouw?’ De vrouw antwoordde enthousiast: ‘Kijk eens wat ze mij aanbiedt. Jij bent een lief kind!’ Meteen stak ze haar hand in de zak, stopte het kolensnoepje in de mond en spuwde het natuurlijk snel weer uit. Het zal wel haar oma geweest zijn die toen die vrouw bediende en Kris toeriep: ‘Wat heb je nu weer uitgespookt?’, terwijl ze de puntzak in beslag nam en de imitatiedrop in de kolenbak kieperde. ‘De keuken in, jij! Je weet dat je niet mag spelen in de winkel.’ En oma had gelijk, zo een lief, klein meisje is wel attractie voor vrouwelijke klanten, maar... pas ervoor op!

Een andere keer had ze stiekem de handtas van een klant weggenomen en die even stiekem in de winkel verstoppt. De vrouw had dat niet meteen door, daar ze in een lang gesprek verwickeld was, zoals dat gebruikelijk was bij het wachten op de volgende tram. Toen het dan zo ver was dat ze moest gaan afscheid nemen, merkte de vrouw dat haar handtas verdwenen was. Dat moest het werk zijn van dat lief, klein meisje. ‘Christiane,’ zoals men haar toeriep wanneer men boos was, ‘waar heb je de handtas van mevrouw gezet?’ Het onschuldige antwoord was ontzunderend: ‘Weet ik niet’. Men probeerde het met strengheid en dreiging, doch er werd mij verteld dat ze steeds ‘weet ik niet’ herhaalde. De tram was ondertussen al vertrokken en oma en de dame konden de tas maar niet vinden. Men had zelfs de hele staf gemobiliseerd om de zoekactie te ondersteunen. Nu ging men Kris smeken: ‘Liefje, probeer het je toch te herinneren. Waar heb je de tas verstoppt?...alsjeblijft!’ Het antwoord bleef steeds hetzelfde: ‘Weet ik niet’. Het kleine meisje wist het zo waar zelf niet meer. Ze begon mee te zoeken, kroop onder kasten en op de rekken, maar zonder succes. Mijn schoonouders moeten wel ten einde raad geweest zijn, maar uiteindelijk werd de handtas toch teruggevonden. Ze lag geklemd tussen twee rollen stof. Wat er nadien gebeurde, behoort tot de vele, nutteloze geheimen uit het verleden.

Toen ze ongeveer vijf jaar was, had de kleine Christiane gedurende een paar maanden te kampen met een ernstig probleem: de duivel. Op het eerste gezicht zou het een grapje lijken, doch in werkelijkheid was het dat helemaal niet. Voor het kleine meisje was het een bittere realiteit die het hele leven lang in haar gedachten geprent bleef. Ze had een reuzengrote slaapkamer. Men had haar vanuit de wieg meteen in een speciaal voor haar gebouwd tweepersoonsbed gedeponed dat omringd was door grote eiken slaapkamermeubelen. Dit meubilair werd twintig jaar later ook onze eerste slaapkamer. De kamer lag aan de straatzijde en had drie grote vensters met afwisselende rechthoekige, vuilrode en vaal gele glasraampjes, gevat in smalle loodbandjes. De zon scheen er nooit binnen, omdat de ramen aan de noordkant van het huis stonden.

Op een avond lag kleine Christiane wakker in 't bed, toen er plotseling in de andere hoek van de kamer een man stond in de schemering. Nadien beschreef mijn vrouw deze verschijning als eerder jong, aantrekkelijk en onberispelijk gekleed, een mooi rechtopstaande figuur van normale grootte. Die persoon stond daar roerloos en staarde haar aan met dreigende vriendelijkheid. Van de schrik kroop ze onder het deken. Toen ze het waagde even te kijken, zag ze hem daar nog steeds staan, onbeweeglijk en met een grijns om de mond. Die nacht kon ze moeilijk de slaap vatten en de volgende ochtend was ze nauwelijks in staat wat te eten. Bij het weer naar bed gaan 's avonds, raakte ze in paniek. Haar ouders vroegen haar uit en ik weet niet of het reeds op die eerste avond was, dat ze dit voor een kind verschrikkelijke geheim opbiechtte. Ze vertelde aan de ouders en aan oma dat de duivel elke avond in haar kamer kwam en haar bedreigde. De logica van de meeste mensen bestaat erin dat men in zo een geval probeert een kind (en ook volwassenen) duidelijk te maken, dat er helemaal geen verschijning is en dat alles berust op inbeelding. Dat was echter een uiterst onbevredigende uitleg. Elke avond was ze versteend van angst en nu wilde men bewijzen aanvoeren om het meisje ervan te overtuigen, dat er eigenlijk niets aan de hand was. Oma kwam bij haar in bed, maar ook dat hielp niet. 'Kijk', riep ze, 'daar staat hij weer!' In de andere kamers van het huis vertoonde de verschijning zich echter niet aan haar, alleen in haar eigen slaapkamer kon zij niet aan dit spookbeeld ontsnappen. De volgende nachten probeerden de ouders aan te tonen, dat er helemaal geen duivel aanwezig was. Telkens als Kris het spook weer te zien kreeg, stapte papa naar de plek waar die geest zozegd stond. Vol angst zou ze dan geroepen hebben: 'Opgelet, hij staat daar!' De verschijning verdween zo gauw haar vader op die plaats kwam, maar ging hij weer weg, dan stond de geest er weer terug. De kleine Christiane vermagerde zienderogen en kreeg dikke, zwarte randen onder de ogen. De huisarts werd erbij gehaald. 'Ja', klonk het gewichtige antwoord, 'anderhalve maand geleden heeft ze de windpokken gehad. Ze zal waarschijnlijk wat verzwakt zijn. Dat zou zoiets kunnen verklaren.' Hij schreef haar een drankje voor om de eetlust te bevorderen en om het inslapen te vergemakkelijken, kreeg ze het toen in gebruik zijnde slaapmiddel in een kinderdosering. Tegen parapsychologische fenomenen hielp dat natuurlijk niet en toen de familie inzag dat het slaapmiddel geen uitwerking had, werd de pastoor om raad gevraagd. Hij wou eens onder vier ogen met het meisje praten. Zijn opzet was het kind ervan te overtuigen dat het helemaal de duivel niet kon zijn. Mijn vrouw vertelde me later dat de pastoor haar vroeg of die verschijning een lange zwarte staart had, hoorns en bokkenpoten. Hij kon bijna niet aannemen dat het een mooie man was geweest die aan het ongelukkige meisje verschenen was. In elk geval was zijn poging tot genezen in vergelijking met alle andere nog de allergrootste mislukking. Kris voelde zich niet ernstig genomen en bijgevolg leek het haar alsof niemand in staat was haar echt te helpen. In Tienen was er in die tijd nog een dominicanenklooster en bij de paters was er een die aan duiveluitdrijving deed. Hij

werd gecontacteerd en meteen zegde hij toe zich met de zaak in te laten. Er werd een datum afgesproken en op een morgen werd de kleine Christiane onder mannelijke begeleiding naar het klooster van deze pater gebracht. Kris vertelde me dat de man zeer aandachtig luisterde en haar alle details liet beschrijven. Hij kwam tot het besluit dat het hier waarschijnlijk niet ging om de duivel die haar tot nu elke avond verschenen was, doch eerder om de geest van een overleden persoon die mogelijk de hulp van levenden verwachtte. Mocht de verschijning zich 's avonds nog eens voordoen, dan zou ze de moed moeten hebben deze aan te spreken en te vragen wat ze van haar wou. Misschien wou die persoon hulp bij het rechtzetten van een fout die hij ooit gemaakt had of gewoon gebeden voor zijn zielenrust. In elk geval zou de pater de verschijning erom verzoeken zich niet meer te vertonen. Dat zou allicht kunnen helpen, doch zeker was dit nu ook weer niet. Vrees hoefde ze echt niet te hebben, de geest had beslist geen kwade bedoelingen. Aan de volwassenen vertelde ze best niets meer, die zouden daar toch niets van begrijpen. Vervolgens vroeg hij haar stil te zijn, omdat hij wou bidden. De pater had dan een heel lange tijd deels luidop uit een boek voorgelezen en deels in stilte gebeden. Dit gebed, zo vertelde mijn vrouw, had hem veel krachten gekost en blijkbaar ook veel zweet. Tenslotte zei hij: 'Ga nu maar, hij zal niet meer terugkomen.' En dat was ook zo!

Deze gebeurtenis heeft me zeer getroffen en ik heb nadien enkele boeken over parapsychologie gelezen om hier een beter inzicht in te krijgen. Spijtig dat deze wetenschap, die zich met de randfenomenen van het menselijke bestaan bezighoudt, nog onvoldoende gevorderd is, maar toch heeft ze reeds heel wat gegevens kunnen vergaren. Op basis daarvan heb ik dan zelf een theorie opgebouwd, die ik mijn gasten voorschotelde telkens na het vertellen van de hierboven aangehaalde verschijningen. Mijn vrouw heeft me bij die gelegenheden altijd terug veelbetekenende blikken moeten toewerpen, om aan te geven dat ik de gasten hiermee niet langer moest vervelen.

Bij het opgroeien, kwamen er geleidelijk ook vriendinnen bij. Zo had Kris in de buurt een vriendin gevonden die twee jaar ouder was en Huguette heette. Samen hebben ze heel wat uitgespookt. Bij al die kinderstreken was Huguette echter steeds de dupe, ze werd meermaals door haar jongere vriendin in de luren gelegd.

We beginnen in de boomgaard van de heer Morren. Het moest zo ongeveer half augustus geweest zijn en de appels in de tuin van de buur waren rijp. Kris had haar vriendin ervoor warm gemaakt om samen over de muur te klauteren die bestond uit dunne betonnen platen. Omdat Huguette groter was, moest ze eerst haar jongere buurmeisje over de muur helpen. Daarna kon ze zelf op eigen kracht aan de andere kant proberen te geraken door enkele stenen op elkaar te stapelen. Eenmaal aan de nadere kant begonnen ze te zoeken naar eetbare

appels. De twee kinderen konden hoogstens één of twee appels eten en daar zou de heer Morren natuurlijk niet moeilijk om doen. Doch de meisjes waren niet tevreden met de appels die op de grond lagen. Ze begonnen aan een boom te schudden, maar daar hadden ze de kracht niet voor. Het laatste middel dat alle kinderen van de homo sapiens in om het even welke tuin ter beschikking staat, is het werpen van dode takken en stenen in de hoop zo een appel te raken. De heer Morren moet echter heel toevallig in de buurt geweest zijn en – wat minder toevallig – de inbraak in zijn tuin opgemerkt hebben. Hij zal wel gedacht hebben dat een groep kwajongens zijn bomen aan het molesteren waren, maar neen, het waren twee meisjes. Van ver begon hij al te tieren en de beide meisjes spurten verschrikt naar de betonnen muur. Huguette moest eerst Kris erover helpen, maar stond daar dan plots helemaal alleen, oog in oog met de eigenaar van de tuin. Terwijl Kris ondertussen het huis ingevlucht was, moest zij alle bedreigingen en verwensingen aanhoren. Kris genoot er nadien steeds weer van als ze deze en andere, nog vervelendere wederwaardigheden kon navertellen. De vriendin, die me al deze verhalen vijftig jaar later heeft bevestigd, heeft het Kris nooit kwalijk genomen dat ze haar hierbij nogal eens het slachtoffer liet worden. Ook niet bij het verhaal van de heilige Theresia.

De beide meisjes waren katholiek opgevoed en bezochten dan ook af en toe een kerk of een kapel om zagezegd te bidden. Zo konden ze dan eer halen bij hun ouders. Ze stapten dus allebei een donkere kapel van de kloosterorde van de Heilige Theresia binnen en gingen voor het altaar vroom naast elkaar op een kerkstoel neerknielen, zoals dat gebruikelijk was in die tijd. Onder het altaar lag een lichaamsgetrouwe kopie van de bleke heilige Theresia in een streng zwart kloosterkleed, met gevouwen handen en gesloten ogen. Kris keek strak naar de akelige gestalte onder het altaar en zei: ‘Kijk eens, Huguette, ze heeft zich bewogen. Ik heb het gezien!’ Nu keek ook het geschrokken buurmeisje naar het versteende lichaam van de heilige. ‘Ze bewoog weer, kijk eens naar de handen! En ja, ze heeft ook haar voet lichtjes gedraaid!’, opperde Kris zonder ophouden. De beide meisjes geraakten in paniek door de angst die ze zichzelf aangepreut hadden. Ze renden uit de kapel, maar Kris was sneller, sloot de deur voor de neus van Huguette en blokkeerde dan de klink. De vriendin was buiten zichzelf, trachtte de deur te openen, joelde en tierde, schopte tegen de deur en riep steeds weer: ‘Laat me eruit!’ Na een korte tijd had Kris de klink weer losgelaten en was ze weggelopen, terwijl Huguette nog verder bleef roepen en razen. Daarop kwam een non in de kapel om te kijken wat er scheelde. Het jonge buurmeisje werd wat rustiger en vertelde dat ze opgesloten was. De non stapte naar de deur toe, maar opende ze zonder weerstand en achter de deur stond ook al niemand! Het meisje was nu nog meer het noorden kwijt, doordat ze aan zichzelf begon te twijfelen. Pas nadat ze haar vriendin had weergevonden, zag ze in dat het geen ingebeelde nare droom was geweest.

Mijn vrouw kon de gasten met haar verhalen boeien, maar meestal overdreef ze wat. Telkens wanneer ik ze nadien daarop wees, zei ze: 'Ja, maar als ik alles vertel zoals het precies gebeurd is, wordt het saai. Men moet de zaken wat opblazen, anders luisteren de mensen niet met aandacht.' Dit principe heeft ze vanaf het begin steeds gevolgd en dat brengt mij op een zeer onschuldige gebeurtenis die we samen voor ons huwelijk hebben beleefd en die ik nadien meermaals heb verteld. Mijn verloofde volgde toen haar laatste jaar sociaal assistente. In het kader van die studie was ze verplicht een eindwerk te schrijven. Er werd besloten dat ze een werk zou maken over 'Verloving en Huwelijk in drie Generaties en in drie Bevolkingsgroepen.' Daarvoor stelden we een vragenlijst op en kozen in de documenten van de burgerlijke stand van de stad Diest 120 families uit, die aan de criteria inzake indeling in generaties en groepen beantwoordden. Uiteindelijk moest Kris deze mensen aan de hand van die lijst bevragen. Dat alles gebeurde in de winterovergang van 1962 naar 1963. Ze had ongeveer een maand de tijd om de interviews af te nemen. Ik begeleidde haar bij de heen- en terugreis, telkens als ze naar Diest moest, en onder de middag spraken we af op het marktplein van die kleine stad. Ik was er ook bij wanneer ze 's avonds bij haar ouders verslag uitbracht over haar prestaties in de moeilijkste omstandigheden. We vernamen hoe ze er in slaagde introverte mensen aan het praten te krijgen of hoe eng het er in sommige huishoudens aan toe ging. Maar ze kreeg alles met brio voor mekaar en zelfs het winterse natuurgeweld doorstond ze zonder te verpinken. Nu had het op een bepaalde dag wat gesneeuwd en tegen de middag had het snel smeltende sneeuwtapijt nog een dikte van ongeveer één centimeter. Op sommige plaatsen waar de wind de sneeuw tegen een muur had opgewaaid kon de sneeuwlaag echter wel drie tot vijf centimeter dik zijn. Van een sneeuwmassa was er echter helemaal geen sprake, maar voor een vrouw was het niettemin moeilijk stappen op schoenen met hoge hakken. Natuurlijk had Kris voor haar ouders de hele situatie opgeschroefd: 'Vanmiddag was het slecht weer in Diest, er lag wel een halve meter sneeuw. Maar ik moest gewoon verder werken!' Ik viel bijna om van het lachen, waarop ze verontwaardigd vroeg: 'Waarom lach jij?' Ik maakte duidelijk dat haar meter eerder een centimeter was. 'Ja, ja', was haar repliek, 'maar met die schoenen aan leek dat echt een halve meter!' De ouders kenden echter de neiging van hun dochter om alles wat op te blazen. Vanaf dat ogenblik konden ze steeds verwijzen naar die 'halve meter', wanneer hun dochter weer eens overdreef.

Wil je weten hoe het afgelopen is met het eindwerk? Wel, ik heb het geschreven en mijn toekomstige vrouw moest het voor een jury gaan verdedigen. Alleen had ze haar eigen werk vooraf niet grondig genoeg gelezen, terwijl de leden van de examencommissie dat blijkbaar wel gedaan hadden. Kris kon verscheidene detailvragen over haar eigen werk niet correct beantwoorden en behaalde

daardoor net geen grote onderscheiding. Je kan je indenken, hoe slecht gezind ik daarna wel was!